

Hanım YILDIRIM SOYSAL

**TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE
FİNANSAL DURUMU BOZULAN
ANONİM ŞİRKETLERDE
YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	V
KISALTMALAR CETVELİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN TAKDİMİ	1
II. İNCELEMENİN KAPSAMI VE SINIRLARI.....	4
III. KAVRAM VE TERMİNOLOJİ.....	8

BİRİNCİ BÖLÜM ANONİM ŞİRKETLERDE FİNANSAL DURUM VE FİNANSAL DURUMUN BOZULMASI

I. ANONİM ŞİRKETLERDE FİNANSAL DURUM	13
1. Genel Olarak Anonim Şirketin “Durumu”	13
2. Anonim Şirketin “Finansal Durumu”	15
A. Finansal Durum Kavramı	15
B. Anonim Şirketlerin Finansal Raporlama Yükümlülüğü ve Finansal Raporlamanın Konusu Olarak Malvarlığı, Kârlılık ve Finansal Durumu	19
a. Anonim Şirketlerin Finansal Raporlama Yükümlülüğü ...	19
b. Malvarlığı Durumu	22
c. Kârlılık Durumu	24
d. Finansal Durum.....	25
II. ANONİM ŞİRKETLERDE FİNANSAL DURUMUN BOZULMASI.....	28

1. İşletme ve Finans Disiplinleri Perspektifinden Konunun Ele Alınması	28
A. Kavramsal Çerçevenin Belirlenmesi	28
B. İşletme Krizinin (Unternehmenskrise) Bir Aşaması Olarak Finansal Durumun Bozulması	31
2. Hukuki Perspektiften Finansal Durumun Bozulması.....	35
3. Bu Çalışma Kapsamında Finansal Durumun Bozulması.....	43

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRK HUKUKUNDA VE
KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA YÖNETİM
KURULUNUN GÖREVLERİYLE
BAĞLANTILI OLARAK FİNANSAL
DURUMUN BOZULMASINA İLİŞKİN
DÜZENLEMELER

I. GENEL OLARAK	45
II. TÜRK HUKUKUNDA.....	47
1. Genel Olarak.....	47
2. Finansal Durumun Bozulması Halleri Olarak Sermaye Kaybı, Borca Batıklık ve Ödemededen Aciz Hâli	53
A. Sermaye Kaybı.....	53
B. Borca Batıklık.....	60
C. Ödemededen Aciz Hâli.....	64
3. Düzenlemelerin Amacı, İşlevi ve Etkinliği.....	68
A. TTK md. 376/1 Uyarınca Sermaye ve Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Yarısının Kaybı	68
a. Genel Olarak.....	68
b. Amacı, İşlevi ve Etkinliği	70
B. TTK md. 376/2 Hükmü Uyarınca Sermaye ve Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Üçte İkisinin Kaybı.....	77

a. Genel Olarak.....	77
b. Hükümün Amacı, İşlevi ve Etkinliği.....	78
C. TTK md. 376/3 Uyarınca Borca Batıklık Şüphesi ve Borca Batıklık.....	81
a. Genel Olarak.....	81
b. Hükümün Amacı, İşlevi ve Etkinliği.....	83
III. İNGİLİZ HUKUKUNDA.....	88
1. Sermaye Kaybı ve Fiili Aciz Hallerine İlişkin Düzenlemeler	88
2. Haksız Ticaret (Wrongful Trading) Kuralı.....	91
A. Genel Olarak.....	91
B. Haksız Ticaret Kuralı Kapsamında Sorumluluğun Şartları....	94
3. Güvene Dayalı Görevlerde Kayma (Shift of Fiduciary Duties) Doktrini	98
A. Genel Olarak.....	98
B. İngiliz Hukukunda Yöneticilerin Görevleri	99
C. İflasa Yaklaşan Şirketlerde Yöneticilerin Güvene Dayalı Görevlerinin Alacaklılar Lehine Kayması.....	107
a. Genel Olarak.....	107
b. Doktrinin Uygulanma Koşulları	108
c. 2022 Tarihli BTI 2014 LLC v Sequana SA Kararı.....	112
IV. AVRUPA BİRLİĞİ DÜZENLEMELERİNDE.....	115
1. 2017/1132 Sayılı AB Şirketler Hukukunun Belirli Yönlerine İlişkin Direktifi Bağlamında Anonim Şirketlerde Sermaye Kaybı	115
2. 2019/1023 Sayılı AB Önleyici Yeniden Yapılandırma Direktifi Bağlamında Anonim Şirketlerde İflas Olasılığı ve Yönetim Kurulunun Görevleri.....	117
A. Genel Olarak.....	117
B. İflas Olasılığının Bulunduğu Durumlarda Yöneticilerin Görevleri.....	119
a. Genel Olarak.....	119

b. Alacaklıların, Pay Sahiplerinin ve Diğer Menfaat Sahiplerinin Çıkarlarının Gözetilmesi Yükümlülüğü	121
i. Arka Plan.....	121
ii. Direktif md. 19/a Hükmünün Güvene Dayalı Görevlerde Kayma Doktriniyle İlişkisi.....	127
iii. Alacaklı Menfaatlerini Gözetme Yükümlülüğünün Anlamı	130
c. İflasın Önlenmesi Amacıyla Makul Adımların Atılması	132
d. İşletmenin Yaşama Kabiliyetini Tehlikeye Atan Kasıtlı veya Ağır İhmalkâr Davranışlardan Kaçınma Gereği.....	133
C. Önleyici Yeniden Yapılandırma Direktifi Kapsamında Erken Uyarı Mekanizmaları	136
3. İflas Hukukunun Belirli Yönlerinin Uyumlaştırılmasına Yönelik AB 2022/702 Sayılı Direktif Teklifi	140
V. ALMAN HUKUKUNDA.....	142
1. Sermayenin Yarısının Kaybı.....	142
2. AktG § 91/2 Uyarınca Şirketin Devamını Tehlikeye Atan Gelişmelerin Erken Tespiti Yükümlülüğü.....	149
3. Fiili Aciz Halleri ve İflas Başvurusunda Bulunma Yükümlülüğü.....	153
A. Genel Olarak.....	153
B. Ödemeden Aciz Hâli.....	154
C. Borca Batıklık.....	155
4. StaRUG § 1 Uyarınca Erken Kriz Tespiti ve Kriz Yönetimi	161
A. Genel Olarak.....	161
B. Erken Kriz Tespiti ve Kriz Yönetimi Görevi.....	163
5. Alman Hukukunda Güvene Dayalı Görevlerde Kayma Doktrinine İlişkin Tartışmaların Görünümü	168
VI. İSVİÇRE HUKUKUNDA.....	176
1. Yasal Düzenlemeler ve 2020 Şirketler Hukuku Revizyonunun Getirdikleri	176

2. OR 2020 Art. 725 Uyarınca Ödeme Gücünün İzlenmesi ve Korunması.....	180
A. Genel Olarak.....	180
B. Ödeme Aczi Tehlikesinin Anlamı ve Tespiti	181
C. Ödeme Aczi Tehlikesinin Ortaya Çıkması Halinde Yönetim Kurulunun Yükümlülükleri	186
3. OR 2020 Art. 725a Uyarınca Sermaye Kaybı	187
4. OR 2020 Art. 725b Uyarınca Borca Batıklık.....	193
VII. DEĞERLENDİRME	197

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FİNANSAL DURUMU BOZULAN ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

I. TÜRK HUKUKUNDA YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ İLE SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN YASAL ÇERÇEVENİN GENEL GÖRÜNÜMÜ	201
II. YÖNETİM KURULUNUN ERKEN KRİZ TESPİTİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	209
1. Yükümlülüğün Yasal Dayanağı ve Koruma Kapsamı.....	209
2. Yükümlülüğün İçerik Bakımından Kapsamı.....	211
A. Genel Olarak.....	211
B. Yönetim Kurulunun Finansal Yönetim İçin Gereken Düzeni Kurma Yükümlülüğü.....	213
a. Muhasebe İçin Gerekli Düzenin Kurulması.....	213
b. Finansal Planlama İçin Gereken Düzenin Kurulması....	215
c. Finans Denetimi (Kontrol) İçin Gerekli Düzenin Kurulması	218
C. Yönetim Kurulunun Finansal Durumu İzleme Yükümlülüğü.....	220

a. Finansal Duruma İlişkin Temel Göstergelerin İzlenmesi.....	220
i. Kârlılığın İzlenmesi.....	222
ii. Likiditenin İzlenmesi	225
iii. Varlık ve Sermaye Yapısının İzlenmesi.....	227
b. Operasyonel Faaliyetlerin ve Faaliyet Ortamının (Unternehmensumfeld) İzlenmesi.....	230
3. Yükümlülüğün Zaman Bakımından Kapsamı	232
4. Erken Kriz Tespit Yükümlülüğü Bakımından Riskin Erken Saptanması Komitesinin ve Bağımsız Denetimin İşlevi.....	233
5. Erken Kriz Tespit Yükümlülüğünün İhlali Halinde Sorumluluk.....	237
6. Değerlendirme.....	238
III. YÖNETİM KURULUNUN YENİDEN YAPILANDIRMA (İYİLEŞTİRME) YÜKÜMLÜLÜĞÜ	240
1. Yeniden Yapılandırma (İyileştirme) Kavramı	240
2. Yönetim Kurulunun Yeniden Yapılandırma Yükümlülüğünün Yasal Dayanağı ve Koruma Kapsamı	243
3. Yükümlülüğün Zaman Bakımından Kapsamı	245
A. Yükümlülüğün Başlangıç Anı	245
a. Genel Olarak.....	245
b. Yönetim Kurulunun Görev Başlangıcı Bakımından Açık Yasal Düzenlemenin Gerekliliği.....	246
B. Yükümlülüğün Sona Erme Anı.....	251
4. Yükümlülüğün İçerik Bakımından Kapsamı.....	252
A. Genel Olarak.....	252
B. Acil Önlemlerin Alınması	254
C. Yeniden Yapılandırma İncelemesi (Sanierungsprüfung).....	255
a. Genel Olarak.....	255
b. Kriz Nedenlerinin ve Mevcut Durumun Analizi	255
c. İyileşme Kabiliyetinin (Sanierungsfähigkeit) Tespiti....	258

D. Yeniden Yapılandırma Usulünün ve İyileştirici Önlemlerin Belirlenmesi	264
a. Yeniden Yapılandırma Usulünün Seçimi.....	265
b. Münferit Önlemlerin Belirlenmesi.....	266
E. İyileştirme Planının Hazırlanması ve Yürütülmesi.....	268
5. Yönetim Kurulunun Yeniden Yapılandırma Yükümlülüğünü İhlalinden Doğan Sorumluluğu	272
6. Değerlendirme.....	273
IV. YÖNETİM KURULUNUN PAY SAHİPLERİNİ SERMAYE KAYBI, İYİLEŞTİRİCİ ÖNLEMLER VE YENİDEN SERMAYELENDİRME İHTİYACI KONUSUNDA BİLGİLENDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ (TTK md. 376/1 ve TTK md. 376/2)	275
1. Yükümlülüğün Zaman Bakımından Kapsamı	275
A. Kural: Son Yıllık Bilançodan Hareketle Tespit	275
B. Sermaye Kaybının Ara Bilançodan Tespiti ve Bilanço Dışı Tespit.....	280
2. Yükümlülüğün İçerik Bakımından Kapsamı.....	284
A. Kaybın Tespiti.....	284
a. Genel Olarak.....	284
b. Eşik Değere Dahil Edilecek Unsurlar.....	285
i. Sermaye.....	285
ii. Kanuni Yedek Akçeler	288
aa. Genel Olarak.....	288
bb. Genel Kanuni Yedek Akçe.....	290
aaa. Birinci Ayrım.....	291
bbb. İkinci Ayrım.....	291
ccc. Prim Kazancından Kaynaklanan Genel Kanuni Yedek Akçeler.....	293
ddd. Iskat Kazancından Kaynaklanan Genel Kanuni Yedek Akçeler.....	294
cc. Şirketin İktisap Ettiği Kendi Payları İçin Ayrılan Yedek Akçeler	294

aaa. Genel Olarak	294
bbb. Edinilen Payların ve Yedek Akçelerin Muhasebeleştirilmesi	297
dd. TTK md. 520/2 Uyarınca Yeniden Değerleme Fonları ile İlgili Mevzuat Uyarınca Pasifte Yer Alan Diğer Fonlar	300
ee. TTK md. 376 Bağlamında Sermaye Kaybının Tespitinde Dikkate Alınacak Kanuni Yedek Akçeler	303
c. Karşılaştırma Temeli Olarak Özkaynak.....	305
d. Usul ve Esaslar Tebliği Geçici md. 1 Düzenlemesi Sebebiyle Sermaye Kaybının Tespitinde Dikkate Alınmayacak Özkaynak Kalemleri ve Giderler	308
e. Sermaye Kaybının Hesaplanmasında Benimsenecek Yöntem	310
B. Yönetim Kurulunun Genel Kurul Toplantısı Düzenleyerek Kaybı, İyileştirici Önlemleri ve Yeniden Sermayelendirme İhtiyacını Bildirme Yükümlülüğü	317
a. Genel Kurul Toplantısı Düzenleme Yükümlülüğü.....	317
i. Toplantının Niteliği	317
aa. Toplantı Çağrısı Yapma ve Gündemi Belirleme Yükümlülüğü	320
aaa. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkili Organ ve Kişiler	320
bbb. Çağrının Zamanı	323
ccc. Toplantı Gündemi.....	324
b. Kaybı, Uygun İyileştirici Önlemleri ve Yeniden Sermayelendirme İhtiyacını Bildirme Yükümlülüğü	328
i. TTK md. 376/1 Bakımından	328
aa. Genel Olarak.....	328
bb. Muhtemel İyileştirici Önlemler	331
ii. TTK md. 376/2 Bakımından	335
aa. Genel Olarak.....	335
bb. Sermayenin Üçte Biri ile Yetinme Tedbiri.....	337
aaa. Genel Olarak	337

bbb. Kaybın Tespitinde Kanuni Yedek Akçelerin Dikkate Alınmasının Yol Açtığı Sorunlar	343
ccc. Açıklayıcı Sermaye Azaltımında Azaltılacak Tutarın Tespiti Sorunu	347
cc. Sermayenin Tamamlanması Tedbiri.....	350
aaa. Genel Olarak	350
bbb. Doğrudan Sermaye Artırımına Gidilmesi.	353
ccc. Eşzamanlı Sermaye Azaltımı ve Artırımı	357
ddd. Bilanço Açıklarının Pay Sahipleri Tarafından Kapatılması.....	361
dd. Sermayenin İstenilen Miktarda Artırılması ve Daha Sonra Azaltılması.....	364
ee. TTK md. 376/2 Kapsamında Yer Alan Bir Şirketin Başvurabileceği Diğer Tedbirler	365
c. Genel Kurulda Karar Alınmamasının Sonucu	367
C. Yönetim Kurulu Tarafından Alınabilecek Muhtemel İyileştirme Önlemleri.....	368
a. Kayıtlı Sermaye Sisteminde Yönetim Kurulunun Sermaye Artırımı.....	368
b. Yönetim Kurulunun Yeniden Değerlemeye Başvurarak Kaybı Giderip Gideremeyeceği Hususu	370
3. Yönetim Kurulunun Kaybı, İyileştirici Önlemleri ve Yeniden Sermayelendirme İhtiyacını Bildirmemekten Doğan Sorumluluğu	377
4. Değerlendirme.....	380
V. YÖNETİM KURULUNUN BORCA BATIKLIK ŞÜPHESİ VE BORCA BATIKLIK DURUMUNDA YÜKÜMLÜLÜKLERİ	382
1. Yükümlülüğün Zaman Bakımından Kapsamı	382
2. Yükümlülüğün İçerik Bakımından Kapsamı.....	384
A. Borca Batıklık İncelemesi Yapma Yükümlülüğü.....	384
a. Borca Batıklığın Hangi Bilançodan Tespit Edileceği Sorunu.....	384

b. İşletmenin Devamlılığı (Sürekliliği) Esasına Göre Hazırlanan Bilanço	391
c. Aktiflerin Muhtemel Satış Fiyatı Esas Alınarak Hazırlanan Bilanço	393
B. Borca Batıklığın Mahkemeye Bildirilmesi	398
a. Genel Olarak.....	398
b. Bildirimin İçeriği	403
c. Borca Batık Anonim Şirkette Kanunda Öngörülenler Dışında İyileştirici Önlemlerin Alınıp Alınamayacağı Sorunu	405
3. Yönetim Kurulunun Borca Batıklığı Tespit ve Bildirim Yükümlülüğünü İhlal Etmesi Halinde Sorumluluğu	413
A. Hukuki Sorumluluk.....	413
B. Cezai Sorumluluk	416

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İFLASA YAKLAŞAN ŞİRKETLERDE
ALACAKLILARIN KORUNMASI
PERSPEKTİFİNDEN YÖNETİM
KURULUNUN GÖREVLERİ

I. HUKUKUN EKONOMİK ANALİZİ PERSPEKTİFİNDEN SORUNUN ORTAYA KONULMASI	417
II. ÇÖZÜM OLARAK YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİNDE ALACAKLILAR LEHİNE KAYMA (Shift of Duties).....	424
III. DOKTRİNİN UYGULANMASI BAKIMINDAN AÇIĞA KAVUŞTURULMASI GEREKEN UNSURLAR.....	427
1. Genel Olarak.....	427
2. Kuralın Hangi Yöntemle Benimseneceği Sorunu.....	428
3. Görevde Kaymanın Anlamı ve İlgili Zamansal Eşiğin Tespiti ...	430
4. Yükümlülüğün İçeriği.....	434

5. BJR'nin Uygulanıp Uygulanmayacağı Sorunu	439
6. Kuralın Uygulanması	440
IV. DEĞERLENDİRME.....	442
SONUÇ	445
KAYNAKÇA.....	449